

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Dato: 1. februar 2010

Samtlige ministerier mv.

J.nr: 323-0001

Indberetning for januar 2010

Politiske forhold

Naalakkersuisutformand Kuupik Kleist indledte året med en nyskabelse. Naalakkersuisut vil fremover offentliggøre lovgivningstiltag på pressemøder. For forårs- og efterårssamlingerne 2010 er således i januar fremlagt en **lovpakke**, og ligesom regeringens lovpakke fordelt på ”ministerområder”.

Naalakkersuisut for **Finanser** anmelder på efterårssamlingen forslag til lov om ressourcerente på fisk. På den kommende forårssamling vil der blive redegjort for konsekvenserne af brugen af grønlandske pengesedler.

Udenfor lovpakken oplyser Naalakkersuisoq for finanser, Palle Christiansen til Sermitsiaq, at der ikke i 2010 vil blive igangsat en skattereform. Naalakkersuisoq afventer Skatte- og Velfærdskommissionens anbefalinger om, hvordan man kan indrette sig anderledes i fremtiden for at opretholde den levestandard, som vi har i dag.

Af lovpakken fremgår, at Medlem af Naalakkersuisut for **Kultur**, Uddannelse, Forskning og **Kirke** til forårsmødet kommer med forslag til selvstyrelov om Kirken. Fra efterårsmødet kommer forslag til selvstyrelov om sprogpolitik under 2. og 3. behandling. Til efterårssamlingen forventes anmeldt forslag om fordeling af tips- og lottemidler, ændring af radio- og tv-virksomhed og forslag til en teaterlov.

En længe imødeset fiskerilov forventes anmeldt til forårssamlingen som eneste forslag fra medlem af Naalakkersuisut for **Fiskeri**, Fangst og Landbrug.

Fra Naalakkersuisut for **Sundhed** forventes til efteråret konsekvensændringer som følge af regionaliseringen af sundhedsområdet vedrørende styrelse, organisation, ydelser og

Rigsombudsmanden i Grønland
Indaleeqqap Aqquataa 3
Postboks 1030
3900 Nuuk

Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandi
Telefon: (+299) 32 10 01
Telefax: (+299) 32 41 71
E-mail: riomgr@gl.stm.dk
www.rigsombudsmanden.gl

inddeling i nye distrikter, medens forårssamlingen alene behandler forslag om forbud mod rygning og konsekvenser heraf. På efterårssamlingen vil desuden foreligge redegørelser for autorisation af psykologer og for psykiatriområdet i Grønland.

Under området **Boliger, Infrastruktur** og Trafik vil Medlem af Naalakkersuisut under forårssamlingen blandt andet fremlægge forslag om post, byggeri, redningsberedskab, og administrative virksomheder samt Anlægs- og Renoveringsfonden 2008. Til efterårssamlingen er bebudet forslag om byggemodning, planlægning og arealanvendelse samt en redegørelse om oversigt over Selvstyrets interesser i kommuneplanlægningen.

Medlem af Naalakkersuisut for **Erhverv og Råstoffer** fremlægger en række beslutningsforslag vedrørende genindførelse af rigslovgivning for patenter, varemærker, design samt brugsmønstre. Desuden fremlægges forslag til selvstyrelovgivning på områder som hvidvaskning, pengeoverførsler samt finansiering af terrorisme.

På socialområdet fremlægges alene mindre justeringer af gældende lovgivning samt en redegørelse om et rådgivende organ på børne- og ungeområdet. På indenrigsområdet kan inddrages ny persondatalovgivning.

Hverken formanden eller de øvrige medlemmer af Naalakkersuisut er fremkommet med egentlige politiske budskaber knyttet til lovpakken.

Erhvervsordfører Niels Thomsen fra Demokraterne udtaler i pressen, at *”Demokraterne mener ikke, at det er optimalt, at vi som samfund driver erhverv. Der er utallige eksempler på, at driften af de samfundsejede virksomheder dræner Landskassen for penge. Vi husker alle, at vi i juni 2009 var nødt til at give Royal Greenland et kapitalindskud og en såkaldt ansvarlig lånekapital på sammenlagt en halv milliard kroner. Dette er uacceptabelt i længden. Virksomheder skal ikke holdes kunstigt oppe med offentlige midler.”*

En vælgerundersøgelse fra HS Analyse viser ændringer i tilslutningen til partierne siden valget i juni, der dog alene udløser en enkelt ændring i mandatfordelingen. Undersøgelsens resultat viser, at IA ville miste 4,6 procent af sine vælgere og tabe et mandat til Siumut, hvis der var valg nu. Der er en mindre fremgang for både Demokraterne og Atassut. En ny type spørgsmål om, hvordan medlemmerne af Naalakkersuisut klarer sig, viser hverken den store begejstring eller voldsom kritik. Det samlede Naalakkersuisut får på en skala, hvor 3 er ”hverken godt eller dårligt”, en vurdering på 2,86. Undersøgelsen viser, at bedømmelsen hænger nøje sammen med de adspurgtes partitilhørsforhold. HS Analyse konkluderer, at vælgerne er i venteposition.

En mobilitetsundersøgelse for perioden 1996 til 2006 blev offentliggjort på pressemøde den 15. januar. Formand for mobilitetsstyregruppen, afdelingschef Klaus Georg Hansen, kan kontaktes for oplysninger af generel karakter på kgha@gh.gl. Mobilitetsundersøgelsen giver blandt andet oplysning om, hvor mange uddannede, der er i Grønland, ligesom det faktiske flyttemønster er kortlagt for perioden. Analyse og delundersøgelser er gennemført af Nordisk Ministerråds regionalforskningsinstitut.

Erhverv og Økonomi.

I Politiken den 11. januar blev råstofdirektoratets direktør citeret for *bloktilskud måske fortid om fem år*, en udtalelse også KNR bragte her. Men Jørn Skov Nielsen føler sig fejl-citeret. I en pressemeddelelse samme dag udtaler han, at ”Jeg har på intet tidspunkt udtalt, at bloktilskuddet kan være væk om 5 år. Der vil gå en længere årrække fra en eventuel olieproduktion starter til det tidspunkt, hvor der kommer skatte- og royaltyindtægter. Det skyldes de meget store startinvesteringer på formentlig mere end 40 milliarder kroner skal afskrives ...” fremgår det i en meddelelse, hvor råstofdirektøren om den nærmeste fremtid oplyser, at et best case scenario er, at Cairn Energy finder olie i de kommende prøveboringer, ”så kan der være olieproduktion i Grønland om 5 år.”

Medio januar begyndte en række borgermøder om **aluminiumsprojektet** i de berørte byer Sisimiut, Maniitsoq, Kangerlussuaq og Nuuk. Borgermøderne skal behandle dels samfundsmæssige aspekter, dels tekniske og miljømæssige udfordringer ved aluminiumsudvinding og være springbrædt for de nye beslutninger, som Inatsisartut skal tage i løbet af 2010. Inatsisartut forventes til efteråret at tage stilling til ejerskabsmodel. Uanset model er der tale om en investering på 20 mia.kr. – hvilket svarer til syv års bloktilskud fra den danske regering, som AG skriver i årets første udgave. En endelig beslutning om et ja eller et nej til aluminiumsprojektet tages dog først i 2011 eller 2012, oplyser AG.

Ligeledes 11. januar blev en rapport fra konsulentvirksomheden **Niras Greenland** offentliggjort. Rapporten er udarbejdet for selvstyrets sekretariat vedrørende aluminiumsprojektet. Rapporten peger på, at en uddannelsesindsats kombineret med en reform af fisker- og fangererhvervet kan bane vejen for, at der skaffes jobmuligheder for hjemmehørende, hvilket er en forudsætning for, at Grønland får noget ud af et aluminiumssmelteværk i Maniitsoq.

Der var *run* på **GrønlandsBANKEN** den første bankdag i det nye år. Naalakkersuisut besluttede i efteråret at ophæve den af det tidligere landsstyre indførte børneopsparing, som kostede skatteyderne 18 mio.kr. om året. Børnefamilierne kan 1. januar 2010 få det af offentligheden indsatte beløb udbetalt, og det gav travlhed i Grønlandsbanken. I Nuuk alene kom 1.000 kunder, og det er ifølge privatkundedirektøren dobbelt så mange som normalt i begyndelsen af en måned. Et lignende tal uden for Nuuk var en tur i banken mandag. I alt drejer det sig om 18.000 konti og 48 mio.kr. I de byer og bygder, hvor Grønlandsbanken ikke har filialer, fik postkontorerne ekstra travlt med at udbetale børneopsparingen.

Grønlandsbanken direktør, **Martin Kviesgaard** advarer i Sermitsiaq 04 mod centerplaner i Nuuk. Med sine godt 15.000 indbyggere og udsigt til svag økonomisk vækst risikerer vi ”at skabe en økonomisk boble” med et nyt bycenter på i alt 25.000 kvadratmeter. Martin Kviesgaard peger på, at 18.000 kvadratmeter nye butikslokaler kan sætte en negativ udvikling i gang.

Air Greenland udvider flyflåden med to nye Dash-8 fly til foråret, oplyser Sermitsiaq. Det er første gang siden 1979, at det offentligt ejede luftfartsselskab kan sende nye flytyper i luften på indenrigsruterne. De ny fly gør det muligt at åbne en rute til Island. Desuden kan

de – udover Kangerlussuaq og Island - bruges til og fra Narsarsuaq, Thule, Kulusuk, Nuuk og Ilulissat. ”Vi har truffet beslutningen om Dash-8 ud fra de landingsbaner, der er til rådighed i dag. Fordi vi ikke kan blive ved med at vente, hvis vi skal tænke kommercielt og langsigtet.” udtaler Air Greenlands koncernchef, Michael Binzer. En nyligt nedsat transportkommission ventes til sommer at aflevere en betænkning. Koncernchefen ser frem til kommissionens anbefalinger og politikernes beslutninger. Uanset et år med mindre indtægter på luftfragt og færre passagerer, kommer Air Greenland ud med sorte tal i regnskabet. En omfattende sparerunde har mindsket selskabets omkostninger med ”et stort to-cifret millionbeløb” sammen med ekstraordinære besparelser på brændstof. Koncernchef Michael Binzer vil ikke kommentere regnskabet yderligere forud for den formelle offentliggørelse senere på året.

Direktør for Grønlandsfly fra 1965 til 1979, **Jørgen Høy** - senere administrerende direktør i DONG samt bestyrelsesformand for Royal Arctic Line - udgiver sammen med journalist Christian Schultz Lorentzen historien om flyselskabets tilblivelse med titlen ”Grønland lagde sporet”. Bogen udkommer i marts måned i forbindelse med flyselskabets 50 års jubilæum på forlaget Atuagkat.

Grønlands Turist- og Erhvervsråd (GTE) har ansat ny direktør. **Anders Stenbakken** afløser Thomas Rosenkrands 1. april 2010.

Direktør siden 2007 **Jørgen Wæver Johansen** stopper i Greenland Venture, selvstyrets kapitalformidlingsselskab. Sermitsiaq oplyser, at antallet af engagementer i Jørgen Wævers tid er fordoblet fra 14 til 30. Samtidig er det dog gået den anden vej med virksomhedens kassebeholdning. Den reelle arbejdskapital er i 2008 svundet ind fra 40 til 9 millioner kroner, oplyser Sermitsiaq. Jørgen Wæver Johansen ønsker ikke selv at kommentere sagen. Ventureselskabet står til at måtte lade sig se i kortene af Konkurrencetilsynet efter at have tabt en sag ved Landsretten om, hvorvidt selskabet er omfattet af konkurrenceloven. Landsretten lagde i sin afgørelse vægt på, at selskabet tidligere har modtaget 45 mio.kr. fra Landskassen. Konkurrencemyndighederne ønskede rutinemæssigt at tjekke, om selskabet overholdt konkurrencelovens forbud mod at yde konkurrenceforvridende offentlig støtte. Nu skal Greenland Venture aflevere de papirer, som Konkurrencestyrelsen bad om.

Arbejdsgiverforeningens tidligere markante og kontroversielle direktør, **Ole Rud**, stoppede ved årsskiftet som ansat i Grønlands Arbejdsgiverforening. Ole Rud kom fra Rigsombudet til Arbejdsgiverforeningen i 1994 og blev i 2007 afløst af Henrik Leth, men var efterfølgende tilknyttet som seniorkonsulent.

Grønland og EU

En leder i Sermitsiaq 04/2010 mener, ”vi bør genoverveje vort forhold til EU” under overskriften ”Vi har ikke råd til at være alene”. Der peges i lederen på, at ”vi kan få betydelig hjælp fra EU’s regionale fonde”, og der peges særligt på økonomisk hjælp til infrastrukturen. Det er 25 år siden, at Grønland meldte sig ud af EF.

Demokraterne hilser en debat om EU velkommen. ”Demokraterne er tilhængere af et EU-medlemskab, men ikke for enhver pris. Vi tror dog, at fordelene vil være større end

ulemperne". Palle Christiansen mener, at koalitionen sagtens kan rumme et bredt syn på EU og påpeger, at der er forskel på et partiprogram og en koalitionsaftale. Sermitsiaq bringer en analyse af EF-kampagnen i begyndelsen af 1982'erne, som gav et knebent nej med løfter om billigere oste og gummistøvler.

Formand for Naalakkersuisut Kuupik Kleist fortæller til Sermitsiaq, at "der bliver lagt to til tre papirer og sager om EU på (mit) skrivebord om ugen".

Rigsmyndighederne

For at gøre betjeningen af borgerne mere ensartet, har **Politiet i Grønland** fra 1. januar 2010 inddelt politikredsen i fem regioner mod tidligere 16 politidistrikter. Hver region har en hovedstation med et antal lokalstationer. Politiet vil således være til stede i byerne på samme måde som før. Den ny reform betyder, at administrative og ledelsesmæssige opgaver flyttes fra lokalstationerne til regionsstationen.

Det grønlandske Retsvæsen har ligeledes ved årsskiftet fået ny struktur, her som følge af Retsvæsenkommissionens betænkning. Der er sat en egentlig uddannelse af bisidderne i gang, og retshjælpen er løftet væk fra det retsvæsenet og ud til advokaterne i Grønland, medens ansøgninger om fri proces fra årsskiftet behandles af **Rigsombudsmanden i Grønland**, hvor de før blev afgjort af retsvæsenet selv.

Med venlig hilsen

Annette Scheel
fg.